

Rinze Ijbema - Matteüs 10, 16.

1. Als een lopend vuurtje zag je het besef bij de leerlingen doordringen: de Heer had echt gezegd wat ze dachten dat Hij zei. Eerst denk je natuurlijk dat je het niet goed hebt verstaan. Welke herder stuurt nu zijn schapen tussen de wolven? Maar anders dan bij doorfluistertje bleken ze allemaal hetzelfde te hebben gehoord. 'Zei Hij nu echt: 'Ik zend jullie als schapen tussen de wolven?' Verstond jij dat ook?' Ze waren wel wat wonderlijke opdrachten gewend van Jezus. 'Maak je geen zorgen voor de dag van morgen, want de dag van morgen zorgt wel voor zichzelf.' Toe maar. Maar dat hadden ze dan nog mogen leren aan de hand van hun Meester zelf, die er bij was en voor hen zorgde. Maar nu moesten ze zonder Hem het land in en net nu zei Hij dit: 'Ik zendt jullie als schapen tussen de wolven.'

Allereerst: het is voor de leerlingen van toen een nieuwe ervaring geweest, dat ze er op uit moeten om heraut te zijn van het Koninkrijk van God. En deze nieuwe ervaring confronteert ze met hoe groot hun eigen geloof is en met hoe groot het ongeloof van anderen kan zijn. Hun eigen geloof: ze hadden al heel wat gezien en gehoord van de Heer Jezus. Heel diep waren ze doordrongen van het feit dat hier de beloofde Messias was. Maar heel diep waren ze ook doordrongen van de risico's die hoorden bij het volgen van Christus. En dat had alles te maken met dat ongeloof bij anderen. Wat als je familie zich tegen je keert, als jij achter de Heer aan gaat? Wat als je vrienden de draak met je steken als jij je oude leven in de steek laat? Iets nieuws, en iets bedreigends.

Niet alles van wat Jezus toen aan zijn leerlingen vroeg kun je kopiëren naar vandaag. Maar hier kun je jezelf wel in verplaatsen. Negen van de tien christenen vandaag vind het niet gemakkelijk om zomaar over je geloof te praten, denk ik. We kunnen een testje doen. Wie vindt het wel eens lastig om tegenover een collega bij voorbeeld iets over geloven te zeggen? Kijk, dan zou het goed helpen als de Heer zou zeggen: 'Bedenk wel, ik stuur jullie als bevrijders naar de bezette gebieden.' Dat had Hij toch ook kunnen zeggen? Dan hadden we het idee gehad dat ze toch echt op het goede nieuws zouden zitten te wachten. Maar als Hij zegt dat we naar de wolven gaan, dan worden onze aarzelingen alleen nog maar groter.

Maar wat zegt Hij dan precies? Is iedereen die in de kerk zit een schaap en iedereen die dat niet doet een wolf? Dat is niet erg complimenteaus, naar niemand toe. Zit je in de kerk, ben je een dom kuddedier; houd je wat afstand, ben je een wolf. Opnieuw, je kunt niet alles direct kopiëren

naar vandaag. Laten we bij het begin beginnen. Om wie gaat het hier? Het gaat allereerst om Jezus, de goede herder zelf, die de leiding heeft en houdt. Hij stuurt zijn leerlingen, zij zijn inderdaad zijn kudde. Christenen noemen zichzelf heel gemakkelijk een kudde en schapen. Het is goed je af en toe te realiseren dat je daarmee vooral zegt dat je een herder nodig hebt. En vervolgens zegt deze herder dat dit de realiteit is: Hij moet zijn kleine kudde door vijandig gebied loodsen. Maar dat gebied is dan vooral vijandig naar Jezus zelf toe. Hij roept weerstand op, zoveel dat Hij erdoor verscheurd zal worden. De wolven blijken vooral een gevaar voor de Herder.

Even eerder, voor die woorden over schapen en wolven, had Jezus het net even anders gezegd: 'Ga liever op zoek naar de verloren schapen van het volk Israël.' Opnieuw: dit bevel is tijdbepaald en nu als je het letterlijk neemt achterhaald. Verloren schapen blijken zich ook buiten Israël te bevinden. Maar figuurlijk is het wel een mooie: de Herder stuurt zijn leerlingen er op uit om verloren schapen te zoeken tussen de wolven. En zo goed als er in de kerk wolven in schaapskleren voorkomen, net zo goed kun je daarbuiten zomaar schapen in wolfskleren vinden. Dat het best link kan zijn om christen te wezen, dat hebben leerlingen van Christus steeds ontdekt. Dat is niet gek, als je naar Christus kijkt en wat Hem allemaal is overkomen. Maar het heeft Hem nooit overtuigd dat Hij beter kon zwijgen over God. Laat dan niemand jou overtuigen dat het ooit beter is om te zwijgen over God. Het vuurtje moet verder.

2. Maar wat gaan we dan vertellen? En hoe gaan we dat doen? Jezus zegt het zelf: 'Wees dus scherpzinnig als een slang, en behoudt de onschuld van een duif.' Eerst die slang. Het gekke is dat je de slang als toonbeeld van sluwheid al eerder tegenkomt in de Bijbel, in het begin. Daar staat de slang symbool voor Gods vijand, die met z'n slimheid de mensen bij God vandaan praat. Mooi voorbeeld om je aan te spiegelen! En toch... Natuurlijk vraagt de Heer zijn leerlingen hier niet om duivelse trucs te gebruiken. Hij vraagt ze wel om niet onnozel te zijn. En daar kun je vandaag nog wat van leren.

Scherpzinnig als een slang: dat betekent gewoon dat je zorgt dat je bent voorbereid. In plaats van je angst aan te praten voor de listen van een onzichtbare tegenstander roept de Heer zijn leerlingen op om scherp te blijven. Daar is de christelijke kerk wel eens in tekort geschoten. Christenen zijn net mensen en we zijn er goed in met hand en tand domme dingen te verdedigen. Christus geeft je hier de ruimte om de vragen van wie dan ook serieus te nemen. Het is dom om die vragen te negeren; ze duiken vanzelf op in je eigen hart. Van tweeën één: of wat Jezus leert over God en over Hemzelf is waar – en dan kan het wel tegen een stootje. Of diep in je hart ben je bang dat het

een sprookje is – en dan houd je je van de domme tegenover kritische vragen. Ik zeg: doe de deur maar open. Ik zeg er één ding bij: neem de wijsheid van God in Christus dan ook serieus. Volgens mij ben je dan echt scherpzinnig bezig: eerlijk luisteren naar die ander met wie je over geloof in gesprek komt, én eerlijk luisteren naar de Bijbel, naar God.

Scherpzinnig als een slang en onschuldig als een duif. Bij die duif gaat het om zuiverheid, om integriteit. Dat is die onschuld. Die heb je niet als je, bij voorbeeld, leeft om meer macht te krijgen en om meer mensen in je macht te krijgen. Dan ben je dubbel bezig en je bent niet meer zuiver. Ander voorbeeld: onschuld heb je niet als het in jouw leven stiekem toch om jezelf gaat, om wat ze van jou vinden en om de aandacht die jij kunt trekken. Ook dan heb je een dubbele agenda in hoe je in de wereld staat en ben je niet meer integer. Wat moet je dan? Gewoon het goede doen, gewoon doen wat Christus doet, gewoon een leerling blijven. De duif is het symbool van onschuld én het symbool van de Heilige Geest. Kennelijk is deze onschuld iets dat past bij de Geest van God.

Ik moet je wijzen op de risico's van deze keus voor onschuld. Als je gaat voor macht, dan maak je jezelf onkwetsbaar. Als je gaat voor populariteit bij mensen, dan vormen zij een bescherming voor je ego. Maar ga je voor zuiverheid, dan ga je klappen krijgen. Niet omdat jij zo'n heilig boontje bent en andere mensen zo slecht, maar omdat jij van Christus geleerd hebt dat zuiver leven onze roeping is, en omdat je jezelf steeds terug laat roepen. Tegelijk is het een win-win-win-houding. God wint, wanneer mensen de onschuld van Christus in praktijk brengen; jij wint, omdat het nu eenmaal beter is in Christus' voetsporen te gaan dan daarbuiten; en de wereld wint: ten diepste verlangen we allemaal naar een wereld waarin zuiver leven en integriteit reële waarden zijn.

3. Als een lopend vuurtje moet het goede nieuws over Gods Koninkrijk de wereld in. Ooit stuurde de Heer zijn leerlingen twee aan twee er op uit in Israël. Je kunt dat niet één-op-één kopiëren naar vandaag. Niemand vandaag kan zich meten met de twaalf apostelen en de fundamentele rol die zij in de kerk hebben gekregen. Behoorlijk uniek. Je ziet ook in de Bijbel en in de kerkgeschiedenis dat zij geen directe opvolgers krijgen; hun 'opvolger' is de Bijbel, het Nieuwe Testament. Je ziet wel twee andere lijnen ontstaan: in de eerste plaats komen er 'evangelisten,' en die lijn kun je doortrekken naar zendelingen en evangelisatiewerkers vandaag. En in de tweede plaats (of eigenlijk de eerste) wordt de Geest van God aan iedereen in de kerk gegeven.

Als een lopend vuurtje. Bij een brand die uitslaat gebeurt er volgens mij het volgende: je hebt voldoende hitte nodig en voldoende brandbaar materiaal, en dan komt er een moment van

ontbranden. Eerst die warmte: zonder warmte komt het vuur niet verder. Als jij niet in vuur en vlam staat voor Christus, dan zal Hij een andere weg moeten kiezen om verder te gaan. Maar dat is van God uit gezien een omweg; Hij maakt liever gebruik van jou. De vraag op Pinksteren aan jou is dan ook: mag de Geest in jou opnieuw het vuurtje van geloof, hoop en liefde aansteken? Ik vraag het expres op een manier dat je geen nee kunt zeggen. Ik weet dat je geloof pieken en dalen kent. Ik vraag je niet jezelf op te krikken. Ik vraag of de Geest in jou mag branden. Dat wil Hij, God in je. Daarmee begint het, dat Hij dat wil en dat jij zegt: ik ook.

Als een vuurtje wil lopen heb je nodig dat er warmte is in jou, om over te slaan. Vervolgens moet het ergens langs kunnen, die warmte. Er moet een medium zijn; er moet een relatie zijn. Als jij ergens op de straat gaat staan vol wezen van de Geest gebeurt er niks. Als jij in een situatie komt dat je je hand troostend op een schouder kunt leggen, ontstaat er een weg waarlangs de warmte verder kan gaan. Als jij in een situatie komt waarin je in een paar rake woorden iets kunt doorgeven van wat jou drijft, dan kunnen die woorden de weg zijn waarlangs de Geest overspringt naar een ander. 'Kunnen,' zeg ik, niet 'moeten.' Want het moment van ontbranden is aan de Geest. Maar laat dat maar aan Hem over. Zoals we het lezen: 'Jullie zijn het immers niet zelf die spreken, het is de Geest van jullie Vader die in jullie spreekt.'

Bij dit doorgeven van het vuur, als je een ander iets wilt laten zien van Christus, zijn er geen tips en trucs waarmee succes gegarandeerd is. Het kan alleen gebeuren als het vuur van de Geest in jou brandt en alleen als God geeft dat je een ander echt kunt raken. Blijf jezelf en die ander als mens serieus nemen – anders krijg je van die doorfluistertje-effecten: de boodschap gaat onderweg verloren. Tegelijk kun je er wel in oefenen. Eigenlijk is de kerk de sporthal van de Geest, waar je in een wat veilige omgeving kunt oefenen in spelen met het vuur van de Geest. Hier komen volgens mij de kringen om de hoek kijken. Ik weet dat het ook daar niet vanzelf gaat. Maar je wordt er echt niet minder van als je daar samen leert bidden en praten en eerlijk zijn. Of heb je het gevoel dat je in je eigen kring ook als een schaap tussen de wolven zit? Dat zou wel fout zijn, natuurlijk. Tegelijk is je Goede Herder duidelijk in zijn boodschap: wees ook dan gewoon scherpzinnig als een slang en onschuldig als een duif.

Het vuurtje loopt van mens tot mens, je kunt het doorgeven oefenen in de kerk, in de kringen, dus mensen, kringen, en dan: 'Oosterpark,' je eigen omgeving. Dan heb je de drie trefwoorden die bij de Oosterkerk horen compleet. Wij willen mensen serieus nemen zoals ze zijn. Wij willen ons kerk zijn vorm geven in de kringen, de groepen. En wij willen leren het vuurtje door te geven in onze eigen omgeving. Als je zelf in een fase zit, waarin God je veel over jezelf leert, moet je

daar de tijd voor nemen – zodat je straks wat God je leert kunt delen. Als het voor jou goed is om je geloof te oefenen in de kring, dan is dat jouw plaats – en voor je het weet zit je met een collega te kletsen over Christus. Als de Geest het in je hart geeft om hier in de stad als heilige pyromaan te gaan werken heb ik nog wel een leuke klus voor je.

Ik lees het even voor:

Hart voor de Stad

Hart voor de Stad is een beweging vanuit de kerken in de stad Groningen met een gereformeerde inslag die zich willen richten op de stad. We zien als kerken vanuit het evangelie een beweging naar de ander, naar hen die het evangelie nog niet kennen. We hebben ook een verlangen om als kerken tot een zegen te zijn voor onze stad, wijken en buurten.

Mandaat Stadsteam

Om als HvdS ook daadkrachtig en inspirerend te blijven willen we een stadsteam vormen. Dit team zal gaan bestaan uit 4-6 mensen. Dit team van energieke, ondernemende en naar buiten gerichte mensen zal uitwerking geven aan de visie van HvdS verwoord in het door de deelnemende kerken aangenomen visiedocument (via J.J. Bouwman op te vragen, zie onder.)

- Het verbinden en bekend maken van bestaande missionaire initiatieven.
- Zoeken naar nieuwe mogelijkheden om de kerken te helpen niet-christenen in de stad te bereiken en kerken overtuigen die mogelijkheden te benutten.
- Kerken stimuleren om nieuwe missionaire gemeenschappen te starten.
- Stimuleren van missionaire spiritualiteit in de HvdS kerken.
- Zoeken naar en uitwerken van mogelijkheden om goed te doen voor de stad, wijk, buurt.
- Datgene doen wat (vanuit de mens gesproken) nodig is om de HvdS kerken in beweging te krijgen voor de Stad en de Stad voor Jezus Christus.
- Zoeken naar draagvlak binnen de kerken van HvdS en daar buiten op geestelijk en materieel gebied om die beweging op gang te krijgen en te houden.
- Kerken prikkelen om telkens weer de blik naar buiten (op de Stad) de richten.
- Zoeken naar voorbeelden elders in het land die ons kunnen inspireren.
- 1 maal per jaar een dagdeel (laten) organiseren voor de HvdS kerken en leden om elkaar te inspireren en te motiveren.
- Fungeren als een kennisbank voor frisse missionaire en diaconale ideeën en nieuwe vormen van kerk-zijn in de Stad.

Als het je wat lijkt: Jan Jaap Bouwman kan je meer vertellen. Het zal je verbazen hoeveel ijzers de Geest al in het vuur heeft in Groningen. Maar eigenlijk hoef je alleen maar om je heen te kijken: een heleboel mensen die de Geest al heeft aangestoken. Het vuurtje loopt al.

Amen.